

Ιστορικό των φωτογραφιών

Η περιπέτεια άρχισε το 1972.

Ο Στρατής Τσίρκας στο Λονδίνο... μια πρώτη κουβέντα μας για μιαν εικονογράφιση του Καβάφη του, με τεκμηρίωση από το Imperial War Museum (IWM).

Το θέμα δεν ολοκληρώθηκε. Τότε, άλλα μας απασχολούσαν...

Μετά από λίγα χρόνια, στο σπίτι του στην Αθήνα, κοντά στο Αλσάκι του Συγγρού επανήλθαμε. Ήτανε μπροστά μου το σπάνιο άλμπουμ των φωτογραφιών του Fiorillo, με την κατεστραμμένη από τον βομβαρδισμό των Εγγλέζων Αλεξάνδρεια.

Ό,τι έπρεπε για το ποίημα του Καβάφη *27 Ιουνίου 1906*, 2 μ.μ.

Με όλη την «αυθαιρεσία», σαν δικαίωμα του καλλιτέχνη πάνω στα ιστορικά ντοκουμέντα ο Τσίρκας μού το εμπιστεύτηκε και το αντέγραψα φωτογραφικά σε φιλμ 6X9.

Έτσι και διατηρήθηκε.

Και μετά μου έδωσε ακόμα το πιο σπάνιο άλμπουμ των Lehnert και Landrock με τις φωτογραφίες του 1910[;]

Στα Πορτραίτα που τότε είδα μόνο τον ερωτισμό και την ομορφιά τους, σήμερα βλέπω και το μάτι του Ευρωπαίου, να απεικονίζει τον μύθο της Ανατολής.

Ο Στρατής Τσίρκας πέθανε το 1980.

Το 1982 στην ατομική μου έκθεση στην Γκαλερί «Ωρα», μερικά από εκείνα τα πορτραίτα βρήκαν τον χώρο τους.

Επιζωγραφισμένα και με πολλαπλές στρώσεις διαφανειών και φωτογραφιών.

Και μετά, όταν το Αρχείο Τσίρκα δόθηκε στο ΕΛΙΑ, ορισμένες φωτογραφίες που είχαν μείνει στα χέρια μου, τις έδωσα στον Μάνο Χαριτάτο, ώστε οι φάκελοι να είναι πλήρεις. Το θέμα Καβάφης ξεχάστηκε...

2000. Με αφορμή το έτος Σεφέρη, έγινε το ταξίδι μου στο Λονδίνο για την έκθεση πολυμέσων του Υπουργείου Πολιτισμού.

Το IWM λειτούργησε αυτόματα ως flash back... Ο Σεφέρης στο Λονδίνο, στο Κάιρο, ο Πόλεμος, η περίφημη διάλεξή του για τον Καβάφη... και μέσα από τις φωτογραφίες του Cecil Baeton όλη η Τριλογία του Τσίρκα...

Το μυθιστόρημα των νιάτων μου. Ο κύκλος είχε ολοκληρωθεί.*

2013. Η εικονογράφιση για τα *Σύγχρονα Θέματα* είναι συνειδητά αποσπασματική, σαν θραύσματα πολέμου, του τότε και του τώρα. Και ελπίζω ως τέτοια να λειτουργήσει.

Τα «κενά» τα καλύπτει η μνήμη και η φαντασία.

Τα τεκμήρια, για όποιον τα αναζητήσει, υπάρχουν σήμερα στο MIET και στο IWM.

Βουβούλα Σκούρα, 2013

ΥΓ. Στο πέρασμα του χρόνου, ορισμένα στοιχεία κάθηκαν. Όπου μπορέσαμε, τεκμηριώσαμε τις φωτογραφίες με λεζάντες-αναφορές. Κάθε συμπληρωματική πληροφορία θα είναι χρήσιμη και για μας και για τους ερευνητές στο μέλλον.

Court-martialed soldiers, σ. 13 / Sheikh Maguid Mosque, σ. 37 / La maison D'Araby Pasha à l'Arsenal, σ. 40
British Consulate, σ. 48 / Mount of piety and the Sursok house, σ. 52 / Consul's Square, σ. 57
Sherif Pasha Street, σ. 60 / Ra's al-Tin Palace cannons, σ. 64 / Port panorama, σ. 65 / Bazaar, σ. 66
Port panorama, σ. 67.

* Οι φωτογραφίες του C. Beaton είναι από την έκθεση για το «Έτος Σεφέρη».